

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Η εκπαίδευση στην αρχαία Αθήνα

Στην Αθήνα τα παιδιά με επιμέλεια τα διδάσκουν και τα συμβουλεύουν. Πρώτα-πρώτα και η παραμάνα και η μητέρα και ο παιδαγωγός και ο ίδιος ο πατέρας φροντίζουν πώς θα γίνει καλύτερο το παιδί, διδάσκοντάς του ότι το ένα (είναι) δίκαιο και το άλλο (είναι) άδικο και αυτό (είναι) καλό και εκείνο είναι κακό. Έπειτα, όταν τα παιδιά έρθουν στην (κατάλληλη) ηλικία, οι γονείς τα στέλνουν στους δασκάλους, όπου οι δάσκαλοι της ανάγνωσης και της γραφής φροντίζουν (τα παιδιά) να μάθουν γράμματα και να καταλαβαίνουν τα γραμμένα, οι δάσκαλοι της μουσικής με το να παίζουν λύρα προσπαθούν να τα κάνουν πιο ήρεμα και τις ψυχές των παιδιών εξοικειώνουν με τον ρυθμό και με την αρμονία. Επιπλέον τα παιδιά συχνάζουν στα γυμναστήρια και στις παλαίστρες, όπου οι γυμναστές βελτιώνουν τα σώματά τους, για να μην αναγκάζονται (τα παιδιά) να δειλιάζουν εξαιτίας της κακής σωματικής τους κατάστασης.

(Πλάτων, *Πρωταγόρας*)

ΕΝΟΤΗΤΑ 3

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Επαγγέλματα των αρχαίων Αθηναίων

Οι Αθηναίοι, όπως και αυτοί που κατοικούν σε άλλες πόλεις, ασκούν πολλά επαγγέλματα στη ζωή τους για να εξασφαλίζουν τα αναγκαία: ο Ναυσικύδης που ήταν ναυτικός μεριμνούσε για τη συντήρηση του εαυτού του και των δικών του, και το ίδιο ακριβώς έκαναν ο Ξένων ο έμπορος και ο Ξενοκλής ο μικροπωλητής. Ο Πολύζηλος από την παρασκευή κριθάλευρου συντηρούσε τον εαυτό του και τους δούλους του σπιτιού του, και ακόμη πολλές φορές προσέφερε δημόσια υπηρεσία με δικά του χρήματα στην πόλη. Ο Γλαύκων από τον Χολαργό ήταν γεωργός και έτρεφε βόδια, ενώ ο Δημέας συντηρούνταν από την κατασκευή χλαμύδων, και οι περισσότεροι από τους Μεγαρείς (συντηρούνταν) από την κατασκευή εξωμίδων. Πολλοί από τους πολίτες μάθαιναν κάποια τέχνη, για παράδειγμα την (τέχνη) των μαρμαράδων, των τεχνιτών του πηλού, των οικοδόμων, των τσαγκάρηδων, και εξασφάλιζαν τα περισσότερα αναγκαία για τη ζωή.

(Ξενοφών, *Απομνημονεύματα*)

ΕΝΟΤΗΤΑ 4

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Ένα ταξίδι επιστημονικής φαντασίας

Πλέουμε περίπου τριακόσια στάδια και αγκυροβολούμε σε ένα νησί μικρό και έρημο. Αφού μείναμε στο νησί πέντε ημέρες, την έκτη ημέρα ξεκινάμε και την όγδοη διακρίνουμε ανθρώπους πολλούς στο πέλαγος να τρέχουν εδώ κι εκεί, οι οποίοι μας έμοιαζαν σε όλα, και στο σώμα και στο μέγεθος, εκτός μόνο από τα πόδια` διότι αυτά τα έχουν κατασκευασμένα από φελλό` γι' αυτόν τον λόγο μάλιστα, νομίζω, ονομάζονται Φελλόποδες. Απορούμε λοιπόν βλέποντάς τους να μη βουλιάζουν, αλλά να μένουν πάνω στα κύματα και να βαδίζουν χωρίς φόβο. Αυτοί πλησιάζουν και μας αγκαλιάζουν και λένε σε ελληνική γλώσσα ότι βιάζονται να φτάσουν στην Φελλώ, την πατρίδα τους. Μέχρι ενός σημείου, λοιπόν, μας συνοδεύουν τρέχοντας δίπλα μας, έπειτα αλλάζουν δρόμο και προχωρούν ευχόμενοι σε μας «καλό ταξίδι».

(Λουκιανός, *Αληθής Ιστορία*)

ΕΝΟΤΗΤΑ 5

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Ο πλούτος της αττικής γης

Μερικοί από τους ηγέτες της Αθήνας έλεγαν ότι δήθεν γνωρίζουν το δίκαιο αναγκάζονται όμως να είναι περισσότερο άδικοι απέναντι στις πόλεις λόγω της φτώχειας του λαού. Εξαιτίας αυτού επιχείρησα να διερευνήσω αν με κάποιον τρόπο οι πολίτες θα μπορούσαν να συντηρηθούν από την χώρα τους. Αυτό λοιπόν αμέσως άρχισε να προβάλλει ως συμπέρασμα, ότι δηλαδή η χώρα είναι από την φύση της προικισμένη να παρέχει πάρα πολλά έσοδα. Διότι οι εποχές εδώ είναι πάρα πολύ ήπιες και τα φυτά που σε πολλά άλλα μέρη ούτε καν φυτρώνουν εδώ παράγουν καρπούς. Και όπως ακριβώς η γη έτσι και η θάλασσα που περιβρέχει την χώρα παρέχει κάθε λογής αγαθά. Και ασφαλώς όσα βέβαια αγαθά οι θεοί προσφέρουν στην διάρκεια των εποχών, όλα αυτά εδώ αρχίζουν πάρα πολύ νωρίς και σταματούν πάρα πολύ αργά. Εκτός από αυτά η χώρα έχει και διαρκή αγαθά. Υπάρχει εκ φύσεως δηλαδή σε αυτή άφθονο μάρμαρο, από το οποίο φτιάχνονται πάρα πολύ όμορφοι ναοί, πάρα πολύ ωραίοι βωμοί, πάρα πολύ κομψά αγάλματα για θεούς. Υπάρχουν και μερικές περιοχές που καλλιεργούνται και δεν καρποφορούν όταν όμως χρησιμοποιούνται για εξόρυξη, μπορούν να θρέψουν πολύ περισσότερους απ' όσους αν καλλιεργούνταν. Και ασφαλώς έχει κοιτάσματα αργύρου.

(Ξενοφών, *Πόροι*)

ΕΝΟΤΗΤΑ 6

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Η ομορφιά δεν είναι το παν

Ένα μεγάλο ελάφι το καλοκαίρι καθώς διψούσε φτάνει κοντά σε κάποια πηγή καθαρή και βαθιά και αφού ήπιε όσο ήθελε παρατηρούσε την μορφή του σώματός του. Και κυρίως επαινούσε τη φύση των κεράτων του με την ιδέα ότι ήταν στολίδι για όλο το σώμα του. Κατηγορούσε όμως τα λεπτά του πόδια επειδή κατά την γνώμη του δεν μπορούσαν να σηκώσουν όλο του το βάρος. Και ενώ ασχολούνταν με αυτά, ξαφνικά ακούγεται γάβγισμα σκυλιών και κυνηγοί κοντά. Το ελάφι όρμησε να φύγει και όσο έτρεχε σε ομαλό έδαφος σωζόταν από την γρηγοράδα των ποδιών του. Όταν όμως έπεσε σε πυκνό και βαθύ δάσος, επειδή μπλέχτηκαν τα κέρατά του πιάστηκε, μαθαίνοντας από την εμπειρία του ότι άρα ήταν άδικος κριτής των χαρακτηριστικών του επειδή κατηγορούσε αυτά που το έσωσαν, ενώ επαινούσε αυτά που το πρόδωσαν.

(Μύθος του Αισώπου)

ΕΝΟΤΗΤΑ 7

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Η λύση του γόρδιου δεσμού

Ο Αλέξανδρος όταν έφτασε στο Γόρδιον τον καταλαμβάνει επιθυμία να δει την άμαξα του Γόρδιου και τον δεσμό του ζυγού της άμαξας. Και μεταξύ άλλων και το εξής λεγόταν για την άμαξα, ότι όποιος έλυνε τον δεσμό του ζυγού της άμαξας, αυτός ήταν ορισμένο από την μοίρα να εξουσιάσει την Ασία. Ήταν φτιαγμένος ο δεσμός από φλοιό κρανιάς και δεν φαινόταν ούτε η αρχή ούτε το τέλος του. Ο Αλέξανδρος, επειδή αδυνατούσε να βρει τη λύση του δεσμού και δεν ήθελε να τον αφήσει άλυτο, μήπως αυτό προκαλούσε εξέγερση στο πλήθος, αφού χτύπησε με το ξίφος, έκοψε τον δεσμό και είπε ότι λύθηκε. Απομακρύνθηκε λοιπόν από την άμαξα αυτός και οι σύντροφοί του με την ιδέα ότι ο χρησμός για την λύση του δεσμού είχε εκπληρωθεί. Και πράγματι τη νύχτα εκείνη βροντές και λάμψη από τον ουρανό έδωσαν σημείο επιδοκιμασίας` και γι' αυτόν τον λόγο έκανε θυσίες την επόμενη μέρα ο Αλέξανδρος στους θεούς που του φανέρωσαν τα σημάδια και τον τρόπο λύσης του δεσμού.

ΕΝΟΤΗΤΑ 8
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Ένα μοιραίο λάθος

ΖΗΝ: Και συ, Καλλιδημίδα, πώς πέθανες; Γιατί εγώ όντας προσκολλημένος στον Δεινία, επειδή έφαγα περισσότερο από όσο έπρεπε, έσκασα.

ΚΑΛ: Η δική μου περίπτωση ήταν λίγο παράξενη. Τον γνωρίζεις δηλαδή εσύ τον Πτοιόδωρο, τον γέροντα;

ΖΗΝ: Τον πλούσιο, αυτόν που δεν έχει παιδιά;

ΚΑΛ: Αυτόν λοιπόν εγώ πάντοτε τον φρόντιζα, επειδή υποσχόταν ότι μετά τον θάνατό του θα τον κληρονομούσα. Επειδή όμως ο γέρος ζούσε περισσότερο και από τον Τιθωνό, βρήκα έναν πιο σύντομο δρόμο για την κληρονομιά` δηλαδή αφού αγόρασα ένα δηλητήριο παρέσυρα τον οινοχόο, αμέσως μόλις ο Πτοιόδωρος ζητήσει να πει, αφού το βάλει σε ποτήρι του κρασιού να το έχει έτοιμο και να του το δώσει` και αν το κάνει αυτό, ορκίστηκα να τον αφήσω ελεύθερο.

ΖΗΝ: Και τι έγινε λοιπόν; Γιατί φαίνεται πως θα πεις κάτι πολύ παράξενο.

ΚΑΛ: Αφού μετά το λουτρό μας ήρθαμε στο σπίτι, το παλικαράκι δύο ποτήρια έχοντας ετοιμάσει, δεν ξέρω πώς, σε εμένα έδωσε το δηλητηριασμένο και στον Πτοιόδωρο αυτό χωρίς το δηλητήριο` έπειτα αυτός έπινε, ενώ εγώ την ίδια στιγμή κιόλας κειτόμουν ξαπλωμένος νεκρός στη θέση του αντί για εκείνον. Γιατί γελάς με αυτό, Ζηνόφαντε; Δεν έπρεπε βέβαια να γελάς σε βάρος του φίλου σου.

ΕΝΟΤΗΤΑ 9

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Ανυπέρβλητα πρότυπα

Νικοκλή, επειδή βλέπω εσένα να τιμάς τον τάφο του πατέρα σου όχι μόνο με το πλήθος και την ομορφιά των προσφορών σου, αλλά και με χορούς και μουσική και αθλητικούς αγώνες, θεώρησα ότι ο Ευαγόρας, εάν οι νεκροί νιώθουν κάτι για όσα γίνονται εδώ, χαίρεται που βλέπει και την φροντίδα σου γι' αυτόν και το μεγαλείο σου. Και θα όφειλε πολύ μεγαλύτερη ευγνωμοσύνη, αν κάποιος μπορούσε να μιλήσει επάξια για τις ασχολίες και τις ριψοκίνδυνες πράξεις του` γιατί θα διαπιστώσουμε ότι οι φιλόδοξοι και γενναίοι άνδρες κάνουν τα πάντα (φροντίζοντας) πώς θα αφήσουν πίσω τους αθάνατη την μνήμη για τον εαυτό τους. Και ποιος δεν θα στεναχωριόταν, όταν βλέπει αυτούς που έζησαν τον καιρό των Τρωικών να εγκωμιάζονται με ύμνους, ενώ γνωρίζει από πριν για τον εαυτό του ότι ποτέ δεν θα κριθεί άξιος για τέτοιους επαίνους, και αν ακόμα ξεπεράσει τις αρετές εκείνων; Και αιτία αυτών (είναι) ο φθόνος` διότι μερικοί άνθρωποι είναι από τη φύση τους τόσο μικρόψυχοι, ώστε με μεγαλύτερη ευχαρίστηση θα άκουγαν να επαινούνται (αυτοί) για τους οποίους δεν γνωρίζουν αν έχουν υπάρξει, παρά (να επαινούνται) αυτοί από τους οποίους συμβαίνει να έχουν ευεργετηθεί οι ίδιοι.

ΕΝΟΤΗΤΑ 10

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Ο Σωκράτης για την φιλία

Αυτό ακούω από πολλούς, ότι δηλαδή από όλα τα αποκτήματα το καλύτερο είναι ο φίλος ο ξεκάθαρος και ο καλός, για οτιδήποτε άλλο όμως φροντίζουν οι πολλοί παρά για την απόκτηση φίλων. Δηλαδή σπίτια και αγρούς και δούλους και κοπάδια και σκεύη αποκτούν με επιμέλεια, αλλά τον φίλο, που λένε ότι είναι το σπουδαιότερο αγαθό, δεν φροντίζουν να τον αποκτήσουν. Και όμως ποιο άλογο ή ποιο ζευγάρι ζώων (είναι) τόσο χρήσιμο, όπως ο καλός φίλος; Ποιος δούλος (είναι) τόσο ευνοϊκός και πιστός; Ή ποιο άλλο περιουσιακό στοιχείο (είναι) τόσο χρήσιμο σε όλα; Διότι ο καλός φίλος αφιερώνεται στην κάλυψη των αναγκών του φίλου του και, αν χρειάζεται να κάνει καλό σε κάποιον, τον ενισχύει βοηθώντας τον, και όταν κάποιος φόβος τον ταραίζει, τον βοηθάει μαζί με άλλους, και όταν ευτυχεί, του προσφέρει μεγάλη ευχαρίστηση, ενώ όταν είναι δυστυχισμένος, καταβάλλει πάρα πολλές προσπάθειες να τον στήσει πάλι στα πόδια του. Αλλά όμως μερικοί προσπαθούν να καλλιεργήσουν δέντρα για τον καρπό τους, το πιο εύφορο κτήμα όμως, που ονομάζεται φίλος, οι περισσότεροι το φροντίζουν με βραδύτητα και με αμέλεια.

ΕΝΟΤΗΤΑ 11

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Η αγάπη του Αλεξάνδρου για τον Βουκεφάλα

Εκεί όπου έγινε η μάχη και στο σημείο από το οποίο ξεκίνησε και πέρασε τον Υδάσπη ποταμό (δύο) πόλεις έχτισε ο Αλέξανδρος. Και την πρώτη Νίκαια ονόμασε από την νίκη του κατά των Ινδών, ενώ την δεύτερη Βουκεφάλα στην μνήμη του αλόγου του Βουκεφάλα, ο οποίος πέθανε εκεί επειδή καταβλήθηκε από τον καύσωνα και τα γηρατειά, αφού είχε προηγουμένως υποφέρει πολλά και είχε περάσει πολλούς κινδύνους μαζί με τον Αλέξανδρο, και τον οποίο ίππευε μόνο ο Αλέξανδρος, διότι όλους τους άλλους αναβάτες τους απέρριπτε ως ανάξιους, και (ήταν) μεγαλόσωμος και δυνατός. Και είχε σημάδι ένα κεφάλι βοδιού χαραγμένο επάνω του, εξαιτίας του οποίου και το όνομα αυτό λένε ότι πήρε· άλλοι λένε ότι ένα λευκό σημάδι είχε πάνω στο κεφάλι του, ενώ ο ίδιος ήταν μαύρος, που έμοιαζε πάρα πολύ με κεφάλι βοδιού. Αυτό το άλογο στη χώρα των Ουξίων εξαφανίστηκε από τον Αλέξανδρο, και ο Αλέξανδρος διακήρυξε δημόσια στη χώρα ότι θα σκοτώσει όλους τους Ούξιους, αν δεν του φέρουν πίσω το άλογό του. Τόσο μεγάλο ήταν το ενδιαφέρον του Αλέξανδρου γι' αυτόν.

ΕΝΟΤΗΤΑ 12

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Αθήνα και Ατλαντίδα

Στο νησί της Ατλαντίδας μεγάλη και θαυμαστή δύναμη βασιλιάδων συγκροτήθηκε, που εξουσίαζε ολόκληρο το νησί και πολλά άλλα νησιά και μέρη της ηπείρου. Αυτή όλη η δύναμη, αφού συνενώθηκε σε ένα σύνολο, τον δικό σας και τον δικό μας τόπο και όλη την περιοχή που βρίσκεται μέσα στο στόμιο επιχείρησε κάποτε να υποδουλώσει με μια και μόνη επίθεση. Τότε λοιπόν, Σόλωνα, η δύναμη της πόλης σας σε όλους τους ανθρώπους έγινε ξακουστή για τη γενναιότητα και το σθένος της` διότι ξεχώρισε από όλες στη γενναιότητα και στις πολεμικές τέχνες αφού διέτρεξε τους έσχατους κινδύνους, και αφού νίκησε τους επιδρομείς έστησε μνημείο νίκης, και παρεμπόδισε την υποδούλωση όσων δεν είχαν ακόμη υποδουλωθεί, ενώ ελευθέρωσε όλους τους άλλους με μεγαλοψυχία. Αργότερα αφού έγιναν πολύ δυνατοί σεισμοί και κατακλυσμοί, το νησί της Ατλαντίδας βυθίστηκε κάτω από τη θάλασσα και εξαφανίστηκε` γι' αυτό και τώρα το πέλαγος εκεί έχει γίνει αδιάβατο και ανεξερεύνητο.

